

GLOSSARI: DRETS DE LA INFÀNCIA

C

- Convenció sobre els Drets de l'Infant:

La Convenció sobre els Drets de l'Infant és un tractat internacional de les Nacions Unides que reconeix que totes les persones menors de 18 anys tenen dret a rebre protecció, a desenvolupar-se i a participar activament en la societat, i estableix que els nens i les nenes són subjectes de dret. Va ser adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989. Ha estat ratificada per tots els països del món excepte tres: Somàlia, Estats Units i Sudan del Sud.

- Convenció, conveni o tractat:

Són acords signats entre països, entre organitzacions internacionals (como ara les Nacions Unides o la Unió d'Estats Africans) o entre països i organitzacions internacionals. El seu objectiu és establir pactes que siguin respectats legalment als països que signen i ratifiquen l'acord.

- Comitè dels Drets de la Infància:

És un grup de persones que s'encarreguen de supervisar si els Estats que han signat i ratificat la Convenció sobre els Drets de l'Infant compleixen les seves obligacions de protegir els drets de la infància.

UN Photo/Jean-Marc Ferré

- **Conflicte de drets:**

Situació que es produeix quan l'exercici dels drets d'una o més persones limita els drets d'unes altres. Un exemple seria quan s'espia una persona (vulnerant el seu dret a la intimitat) per si pogués ser perillosa per a d'altres (dret a la seguretat). També pot haver conflictes entre les tradicions d'una comunitat o els interessos d'un grup (drets culturals) i els drets dels individus. Un exemple és el que passa amb l'ablació i altres pràctiques tradicionals dolentes per a la infància.

D

- **Drets humans:**

Conjunt de drets comuns a tots els éssers humans des del seu naixement, independentment de las garanties legals que el seu país ofereixi. Els drets humans es basen en dos valors fonamentals: la igualtat i la dignitat humana. Els Drets de la Infància són també drets humans.

- **Declaració dels Drets de la Infància:**

Abans que existís la Convenció sobre els Drets de l'Infant, l'únic document internacional que reconeixia l'existència dels drets de la infància era la Declaració dels Drets de la Infància. A diferència de la Convenció, no tenia valor legal per als països que la signaven. La primera Declaració es va signar l'any 1924, i després es va ampliar els anys 1946 i 1959.

- **Drets de primera generació:**

Són els drets civils i polítics, i es basen en el principi de llibertat.

- **Drets de segona generació:**

Són els drets econòmics i socials, i es basen en el principi d'igualtat.

- **Drets inalienables:**

De la mateixa manera que els drets humans, els Drets de la Infància són inalienables. Això vol dir que no pots perdre'ls perquè estan lligats a l'existència humana. En circumstàncies particulars alguns poden ser suspesos o restringits. Per exemple, si algú és responsable d'un delicte, el poden privar de llibertat.

UN Photo/Jean-Marc Ferré

- Drets indivisibles, interdependents i interrelacionats:

Els drets de la Convenció sobre els Drets de l'Infant estan intrínsecament connectats i no es poden considerar de manera separada l'un de l'altre. L'exercici d'un dret depèn de molts altres drets i cap dret és més important que la resta.

- Drets universals:

Els Drets de la Infància són universals, és a dir, són aplicables, per igual, a tots els nens i les nenes de qualsevol lloc del món i sense límit de temps. Cada nen i nena té dret a exercir els seus drets sense discriminació per qüestions d'ètnia, color, sexe, gènere, idioma, religió, política, origen, naixement, etc.

- Drets naturals:

Els drets naturals s'adquireixen en néixer, són propis de la condició humana i es fonamenten en la dignitat de totes les persones. Són diferents dels drets positius, que es basen només en les lleis i no són comuns a tots els humans des del seu naixement. Per exemple, el dret a no ser esclau és un dret natural, però el dret a tenir un mes de vacances és un dret positiu.

- Drets civils:

Els drets civils proporcionen les garanties mínimes de la integritat física i moral i permeten als individus el seu propi àmbit de consciència i creences: per exemple, els drets d'igualtat i llibertat, llibertat de culte i a expressar la pròpia opinió, i el dret a no patir tortures ni ser assassinat.

- Drets legals:

Proporcionen protecció de procediment a les persones quan tracten amb el sistema polític i legal: per exemple, protecció contra l'arrest i la detenció arbitràries, el dret a considerar innocent una persona fins que sigui declarada culpable per un tribunal de justícia i el dret d'apel·lació. Els menors d'edat no tenen autonomia legal per a la majoria de contractes i tràmits legals, però tenen dret a ser representats per adults que defensin els seus interessos. A més, en cas de conflicte amb la llei, els nens, les nenes i els adolescents tenen dret a una protecció especial en cas de detenció, judici o reclusió.

- Drets polítics:

Els drets polítics són necessaris per participar en la vida de la comunitat i de la societat: per

© UNICEF/NYHQ2008-1796/Giacomo Pirozzi

exemple, el dret a votar, a pertànyer a partits polítics, a reunir-se lliurement i assistir a reunions, a expressar l'opinió pròpia i tenir accés a la informació. Els menors d'edat no poden votar ni afiliar-se a partits polítics, però la Convenció sí que reconeix el seu dret a opinar sobre els temes que els afecten, a accedir a informació adequada, a reunir-se i associar-se.

- Drets socials:

Són els drets necessaris per a la plena participació en la vida de la societat. Inclouen, almenys, el dret a l'educació i el dret a tenir una família però també molts dels drets freqüentment considerats com a drets "civils": per exemple, el dret a la diversió, a la salut, a la intimitat i a l'absència de discriminació.

- Drets econòmics:

Els drets econòmics inclouen el dret al treball (per als adults), a un nivell de vida adequat, a un habitatge i el dret a una pensió per a les persones de la tercera edat, òrfenes o discapacitades. Els drets econòmics expressen el fet que un mínim grau de seguretat material és necessari per a la dignitat humana. Al món, la pobresa és la causa que molts nens i nenes perdin drets com l'educació, la salut, la protecció contra l'explotació o la pròpia supervivència.

- Drets culturals:

Els drets culturals fan referència a la "manera de viure" d'una comunitat i freqüentment s'hi presta menys atenció que a molts dels altres tipus de drets. Inclouen el dret a participar lliurement en la vida cultural de la comunitat. Tanmateix, no són drets secundaris, sobretot en el cas de les minories culturals i ètniques, perquè estan relacionats amb el dret a la no-discriminació. La Convenció reconeix el dret dels nens i les nenes indígenes a desenvolupar-se en el seu ambient cultural i a no patir discriminació, i també reconeix el dret a estudiar en la seva pròpia llengua materna.

- Drets de tercera generació (drets col·lectius):

La idea fonamental dels drets de tercera generació és la solidaritat. Els drets específics que s'inclouen més freqüentment en la categoria de drets de tercera generació són el dret al desenvolupament, a la pau, a un medi ambient saludable, a participar en l'explotació de l'herència comú de la humanitat, a la comunicació i a l'assistència humanitària.

E

- Estat part:

Cadascun dels països que signa un tractat (accepta el seu contingut i hi dóna suport) i el ratifica (es compromet a modificar les seves lleis per adaptar-les al tractat).

P

- Protocols facultatius de la Convenció:

Després de l'entrada en vigor de la Convenció dels Drets de la Infància, es van redactar documents annexos que augmenten la protecció de la infància en una àrea específica. N'hi ha tres: el Protocol facultatiu de la Convenció dels Drets de la Infància relatiu a la venda d'infants, la prostitució infantil i l'ús d'infants a la pornografia (ratificat per 167 països), el Protocol facultatiu de la Convenció dels Drets de la Infància relatiu a la participació d'infants als conflictes armats (ratificat per 156 països) i el protocol facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu a un procediment de comunicacions (ratificat per 11 països).

- Principis fonamentals:

La Convenció sobre els Drets de l'Infant es basa en quatre principis fonamentals: la participació, la supervivència i el desenvolupament, la no-discriminació i l'interès superior del nen o la nena.